

‘Kansen liggen in Zuid-Amerika’

Wereldwijd

[Jacqueline Wijbenga]

Zuid-Amerika is een belangrijke bron van grondstoffen. De grootste vragende partij is Azië, in het bijzonder China. De komende jaren zal dat niet veranderen. “De toekomst van de wereldlandbouw speelt zich af ten zuiden van de evenaar”, aldus Rick Torken.

De thema's die tijdens de vorige jaarvergadering van het Koninklijk Comité van Graanhandelaren werden aangestipt door zijn voorganger Anne Broekema, zijn volgens voorzitter Matthé Vermeulen nog altijd actueel. “Carbon footprint, volatiliteit van grondstofprijzen, topsectoren, financiële crisis, het zijn stuk voor stuk onderwerpen die ons nog altijd bezighouden”, stelt Vermeulen. Voor de algemene jaarvergadering koos het Comité voor opkomende economieën als centraal thema. “En dat is tegenwoordig meer dan het rijtje Brazilië, Rusland, India en China. BRIC is al een achterhaalde term, want landen als Turkije, Indonesië, Uruguay en zelfs enkele Afrikaanse landen eisen inmiddels ook hun plek in de wereld op.”

Vondelpark

Toch gaat de aandacht vooralsnog uit naar de ontwikkelingen in Brazilië en China. “Daarbij zit Brazilië meer aan de aanbodkant en de grootste vraag komt uit China”, stelt Rick Torken, global head agricultural commodities bij ABN Amro. “Landbouw is niets anders dan het bij elkaar brengen van land, zon en water en de meest geschikte regio's

daarvoor bevinden zich in Zuid-Amerika. De landen daar zijn het best uitgerust om de wereld te voorzien van bulkgrondstoffen.”

Volgens Torken is het tijd dat een land als Nederland afstapt van de productie van bulkproducten. “Met de hoge grondprijzen hier is het gewoon gekkenwerk. Graan in Nederland is als bulkproductie in het Vondelpark. Hoogwaardige landbouwgrond gebruiken voor de teelt van laagwaardige grondstoffen is zonde van de beschikbare middelen. Die kostbare landbouwgrond moet worden gebruikt voor hoogwaardige productie. Waarom telen we er geen orchideeën? Elke bloem is goud waard”, betoogt Torken.

>>>

“Nederland moet meer focussen op hoogwaardige producten”, aldus Rick Torken.

>> 'Kansen liggen in Zuid-Amerika'

Stéphane Delodder: "China is een belangrijke vragende partij met name als het gaat om oliezaden."

Aanbod

Voor Torken staat vast dat Zuid-Amerika hoe dan ook een van de belangrijkste aanbieders van grondstoffen is en blijft in de wereldlandbouw. "En dat kan zonder de Amazone aan te tasten", verzekert de bankman. Voornaamste productielanden op dit moment zijn Argentinië en Brazilië. "Hoewel Argentinië klimatologisch gunstiger is voor de teelt van soja en mais, heeft Brazilië de zuiderbuur aan alle kanten ingehaald. Brazilië is tegenwoordig zelfs al exporteur van mais." Het succes van Brazilië wordt volgens Torken vooral verklaard door de stabiliteit in het land, betrouwbaarheid van het investeringsklimaat en het feit dat inflatie onder controle is. Argentinië wordt in de ontwikkeling gehinderd door de belastingwetgeving. "Desondanks is het nog altijd een belangrijke exporteur van grondstof-

fen, maar het had een nog veel belangrijker rol kunnen hebben."

Cerrado

Brazilië heeft de afgelopen decennia enorm geïnvesteerd in de ontwikkeling van de landbouw. "Niet door de Amazone te benutten", benadrukt Torken nogmaals. Het land heeft volgens hem voldoende grond beschikbaar die geschikt is voor landbouw, al moeten op sommige grondsoorten aanvullende maatregelen worden genomen. "Dat is onder andere het geval in de Cerrado. De grond heeft een hoge zuurgraad, maar door het te bekalken is een groot areaal beschikbaar gekomen voor landbouw." Die ontwikkeling is volgens Torken ook deels het gevolg van de aanwezigheid van immigranten. "Die kenmerken zich door hun pioniersgeest, hun wil om te ontwikkelen." De Cerrado kenmerkt zich verder door

een groot aanbod van zoet water – het gebied bevindt zich boven 's werelds grootste zoetwaterreservoir – en goede afwatering. "Dat laatste is belangrijk, want soja houdt niet van natte voeten." Het gewas dat van oorsprong uit China komt, gedijde van origine ook niet bij tropische temperaturen, maar de Brazilianen hebben veel geïnvesteerd in het tropicaliseren van soja. Daardoor is het gewas geschikt gemaakt voor teelt in tropische omstandigheden.

Zorgen

Het succes van Brazilië in met name de sojateelt is niet geheel rimpelloos. "Brazilië exporteert uitsluitend sojabonen, niet de hoogwaardige producten sojameel en -olie, zoals Argentinië dat wel doet", vertelt Torken. "Reden daarvoor is de belastingwetgeving in Brazilië. Transport van staat naar staat kost geld en is dus kostprijsverhogend. Vandaar dat de meeste productiegebieden ervoor kiezen de bonen rechtstreeks naar de exporthaven te brengen, in plaats van naar een andere staat om ze daar te laten verwerken." Het transport naar de havens, stuit op zichzelf eveneens op problemen. In de havengebieden ontstaan ellenlange files. "Soms honderden kilometers lang." Qua schaalvergroting van het logistieke netwerk is het Zuid-Amerikaanse land niet meegegaan met de ontwikkelingen van de landbouw in eigen land, constateert Torken.

Zuid-zuid handel

Momenteel investeert de Braziliaanse regering in het verbeteren van transport en logistiek, maar ook in verwerkingscapaciteit in de verschillende productiegebieden. "De Braziliaanse regering reali-

seert zich terdege dat er meer geld te verdienen is met export van hoogwaardige producten. Je ziet dat het land nu al een belangrijke exporteur is van vlees, de volgende stap is verwerkt voedsel en kant-en-klaar-maaltijden. De marge op dergelijke producten is veel hoger dan op sojabonen."

Belangrijke afnemers van de Braziliaanse producten zijn China en India. "De handel concentreert zich meer en meer op het zuidelijk halfrond. Dat is een bedreiging voor uw sector", waarschuwt Torken de aanwezige graanhandelaars. "De rol van de Nederlandse graanhandel verandert. Maar als Nederland het slim speelt, kunnen we

het Singapore van Europa worden, een land met een belangrijke sleutelpositie in de logistiek van het achterland Europa. Dit vraagt wel snel beleidsontwikkeling in logistiek."

Nederland is volgens Torken nu vooral een land met hoge kosten. "We moeten meer focussen op hoogwaardige producten. Chinezen willen merkproducten van hoge kwaliteit. Chinezen zijn net als westerse Europeanen; als ze eenmaal geld hebben past daar een bepaalde levensstandaard bij. Er is een markt voor kwaliteit. Als het agrofood-complex in staat is hoogkwalitatieve producten te maken, dan zijn slagen te maken", meent de specialist.

Vraag

Stéphane Delodder (Cargill Animal Nutrition) beaamt dat China een belangrijke vragende partij is op de grondstoffenmarkt. "Met name als het gaat om oliezaden." De productie daarvan valt dit jaar wereldwijd tegen. "De prijselasticiteit heeft in dit marktsegment de afgelopen jaren niet gewerkt, juist vanwege de grote vraag vanuit China. De nieuwe oogst van Argentinië en Brazilië zal hard nodig zijn om in de vraag te voorzien", voorspelt Delodder. "We hebben een uitdagend jaar voor de boeg, vanwege de onbalans in vraag en aanbod en de economische toestand waarin de wereld zich bevindt. De prijsdruk is opwaarts." ■

Met passie naar de top

Ze beklom veertien toppen van meer dan 8000 meter en is nu samen met haar man bezig aan een voettocht door Nepal, gemiddeld 6000 meter hoog: Katja Staartjes. Ze bedwong als eerste Nederlandse vrouw de Mount Everest en hield tijdens de jaarvergadering van Het Comité een gepassioneerde betoog over hoe elke top te beklimmen is.

Staartjes studeerde levensmiddelen-technologie in Wageningen en werd manager productie bij Campina in Eindhoven. Het combineren van haar passie voor klimmen met het werk, bleek een uitdaging. "Leven is een combinatie van ambitie en realisme en verder weg ligt ergens een droom. In eerste instantie bedenk je allerlei obstakels die in de weg staan van het verwezenlijken van die droom, waardoor die steeds verder weg lijkt."

Staartjes nam echter een rigoureuze besluit: ze gaf haar baan op om haar droom, het beklimmen van de Mount Everest, te realiseren. "Niets heeft alleen maar voordelen", stelt Staartjes nuchter. Ze realiseerde haar droom om deze vervolgens te vervangen door telkens nieuwe. "Dromen blijven. Na elk gerealiseerd doel, is er ook in het klimmen wel weer een nieuwe uitdaging. Moeilijker, stijler, langer, noem maar op." Volgens Staartjes geldt dat ook in het bedrijfsleven. "Je bedrijf, maar ook jijzelf bent voortdurend in ontwikkeling om doelen te realiseren en vervolgens nieuwe te stellen."

Verantwoorde risico's

Staartjes trekt in haar betoog regelmatig de parallel tussen het bereiken van een bergtop en het aansturen van een onderneming. "Allebei lukt alleen maar als je weloverwogen stappen neemt. De

rust bewaren, keuzes maken en grenzen verkennen en kennen en verantwoord risico's nemen, zijn sleutelfactoren voor succes." De bergbeklimster benadrukt dat het belangrijk is ook tussenresultaten te definiëren en die te vieren. "Het zijn momenten van inspiratie voor alle betrokkenen. Dat gevoel van saamhorigheid, die toewijding, heb je nodig om uiteindelijk de top te bereiken." In het geval van een werkelijke bergbeklimming is het behalen van de top een moment van euforie, maar het succes wordt pas gevierd als iedereen weer veilig beneden is. "Het moeilijkste onderdeel van een beklimming, is de afdaling", verklaart Staartjes. En hoewel zij inmiddels veertien toppen boven de 8000 meter heeft bedwongen, heeft ze ook wel eens op 20 meter van de top besloten rechtsomkeer te maken. "Het risico van verder gaan, was te groot. De teleurstelling op dat moment is groot, maar als je je bewust bent van het pad er naartoe, dan was ook die beklimming de moeite meer dan waard. Oog houden voor het proces levert veel inspiratie op. Iedereen heeft een eigen top, iets dat je echt wilt. En dat doel komt in beeld als je ervoor gaat. Er is meer mogelijk dan je denkt. Zeker in een goed team."